

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Égész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hó a.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel
Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1903.

Az egyesülés.

Kolozsvár, dec. 6.

Rámutatunk már arra, hogy mindazoknak az öröme indokolatlan, akik abban bíztak, hogy a testvérharc a függetlenségi pártot a párt teljes szakadását és szétesését fogja maga után vonni. Tudjuk mi jól, hogy a párt tagjai, azok is, akik a béke mellett vannak, azok is, akik a harc folytatását kívánják nem frivol módon fogják föl képviselői küldetésüket, hanem az ország érdeke lebeg szemük előtt akkor is, amikor a kormány ellen harcolnak, akkor is, amikor véleménykülönbségek támadnak a párt kebelében a függetlenségi párt tagjai közt.

A párt legutóbbi értekezlete után világosan kiderült, és ország világ láthatta, hogy akkor, amikor az ország komoly érdekéről van szó, igenis meg van a hajlandóság arra, hogy egyesüljenek az elvekben. A taktika kérdése csak részben van kapcsolatban az elvekkel. Taktikai kérdések mindig incidentaliter lépnek és merülnek föl. Az elvi kérdések állandók és örökös kapcsolatot képeznek a párt tagjai között. Taktika miatt soha sem szabad rést ütni az elveken és éppen az elveknek nem szabad szenvedniök egyes incidentaliter fölmerült kérdések miatt.

Most miután a függetlenségi és 48-as párt obstrukciója határozott eredményeket ért el, amikor az egy esztendeig tartott parlamenti háború, amelyet a párt az önfeláldozásig viselt, a nemzeti akarat érvényesülését vívta ki, nem volt más várható, mint az, hogy a függetlenségi táborban az elvekben való egyesülés következzen be.

Be is következett. És így csak a miniszterelnökön mulik, hogy a parlamenti békét és rendet megint helyreállítsa. Igaz, hogy nem tudni milyen pouvoirja van a miniszterelnöknek és meddig terjed az? Lehet, hogy a bécsi körök, amelyekről — fájdalom — a mindenkor magyar kormány függővé van téve, új nehézségeket fognak támasztani és a kormányelnök kapitálációjában az udvar kapitálációját látják majd és nem engedik, hogy a nemzet akaratának — amelyet nem a többség, hanem a függetlenségi párt képvisel — a kormány meghódoljon.

Mi a magunk részéről két nagy vívmányát látjuk az eddigi obstrukciónak. Az egyik az, hogy a választói jogot kiterjesztik. Nem tudjuk még, hogy milyen természetű lesz ez a kiterjesztés. Tartunk tőle, hogy a bécsi köröknek és a kormánynak szűkebbisége a választói jog kiterjesztését csak szűkre fogják szabni. De egy lépés a választási rendszer javítás felé már olyan vívmány, amelyért érdemes volt egy hosszú harcot folytatni. Az első lépés után következnek a többi. És minél nagyobb népréteg jut választói joghoz, annál bizonyosabb, hogy a népakarat — előbb-utóbb — mégis érvényesülni fog. Ha pedig a kormány ígéretét be nem váltaná, akkor még mindig ott találja majd magával szemben a függetlenségi és 48-as pártot, amely a taktikáját most megváltoztatja ugyan, de a harcot soha be nem szünteti.

A másik határozott vívmány a felségjogok tisztázása. Ezentul nem lehet majd a felségjogokat önkéntesen magyarázni, hanem ki kell mondania a kormánynak, hogy a magyar államnyelv a hadseregben is érvényesüljön, mert alkotmányunk értelmében minden jog a nemzetfől ered s annak életlelőptetéséhez az alkotmányos tényezőknél, de csakis ezeknek együttes hozzájárulása szükséges.

Ezek a nagy vívmányok, ame-

lyekhez mások is járulnak. Ha ezeknek teljesítésében a kormány kapitulációt lát, akkor nem nemzeti kormány, hanem Bécs kirendeltsége. És akkor nem érdemes arra, hogy az ellenzék megkönnyítse helyzetét.

Most azonban — ha a béke helyreáll — hadd gyarapodjék a függetlenségi párt ereje és ellentálló képessége arra az időre amikor a nagy gazdasági érdekéért — a kiegyezés körül — kezdődik majd a harc.

A magyar könyvtárak jövője.

— Felolvasó. —

Kivonata Dr. Gyalui Farkas egyetemi magántanár és a kolozsvári egyetemi könyvtár őre előadásának, melyet a **Muzeumok és Könyvtárak Országos Szövetsége közgyűlésén** 1903. dec. 6-án Budapesten tartott.

A felolvasó a magyar könyvtárak életének általa remélt jövőjéről fényes képet rajzol. A fő- és szekvárosban, a vidéken, mindenik városban és faluban nyilvános könyvtárak serege működik. A közönség a fővárosban a kávéházak helyett a nagyszámú és jól berendezett könyvtárak hatalmas olvasótermeit szállja meg. Nem csak szórakozást keresni, de mesterségéhez, művészetéhez, tudásához új szerszámot kívácsolni tudul az ország könyvtáraiba a nép. Nem utópia ez a kép, az amerikai könyvtár-élet néhány vonásából van megrajzolva. És Amerika pezsgő hatalmas könyvtári élete csak félszázados. De nem csupán Amerika, hanem Európa kulturálmái is dolgoznak azon, hogy nyilvános könyvtárakkal áraszk az országaikat. *Anglia* jár elől, ott 1849-ben kezdődött a mozgalom, a sajtóban indult meg a parlament folytatta a munkát. Törvények által módosított a városoknak arra, hogy hatalmas nyilvános könyvtárakat létesítsenek, olyanokat, melyek nem csak a tudósoknak, de a nemzet minden rétegének nyitva álljanak. *Franciaország* az 1870 i katasztrófa óta közkutatásügyét erősíti s kivált Párizsban egész sereg: több mint nyolcvan nyilvános városi könyvtár létesített. *Olaszország* állami uton rendezte könyvtárügyét. *Németország* ban a városokhoz 150 tekintélyes férfi pártkülömbőség nélkül 1899-ben köriratot intézett, melyben városi könyvtárak alapítását kéri: felszólításuk eredménye egész sereg városi könyvtár s népkönyvtár. Hasonló buzgalommal dolgoznak s részben még több eredménnyel az északi államokban: *Dánia*ban, *Norvégia*ban és *Svédország*ban, továbbá *Svédjában*, *Belgiumban* és *Hollandiában*. Nem halad előre a nyilvános könyvtárak s népkönyvtárak ügye *Spanyolország*ban, továbbá *Ausztriában*, főleg Bécsben, a város a szépen fejlődő könyvtárak segélyét megvonta s általa tervezett, de be nem vált képtelenséget: antiszemita népkönyvtárakat erőltetett. Megdöbbentő továbbá a leigázott Orosz-Lengyelország küzdelme Népkönyvtárakat az orosz rendőrség fojtogatja. Nemesak a lengyel írókat, de a legkiválóbb más nemzetiségű írók egész seregének műveit kitiltja a könyvtárakból. Így *Jókai* Mór műveit is kitiltotta az orosz külön könyvtári cenzura a népkönyvtárakból. Bámulatos és tanulságos ezzel szemben, hogy a lengyel népkönyvtárakban nagyon sok könyvet olvas a nép.

A felolvasó most megjelöli azirányt, melyben nézete szerint a magyar könyvtárak ügye nek haladnia kell, hogy valóra váljék az a kép, melyet a magyar könyvtárakról festett. Mindenekelőtt bele kell vinnünk a közutadatba, hogy a könyvtár nem nevezetesség, nem gyűjtemény, sem hivatal, hanem folytatása az iskolának, melynek munkája a könyvtár nélkül: ház falak és fedél nélkül. Mint ahogy külföldön a folyók erejéből villamosság által fényt, erőt visznek az emberek hasznára, úgy nálunk a nemzeti szellemi erőknél azt az óriási forrást, mely a könyvekben van, be kell kapcsolnunk a nemzet háztartásába, hadd terjesszen világosságot, erőt a könyvtárak szaporítására meg kell osztani a munkát az állam (törvényhozás, kormány és törvényhatóságok) s a társadalom (egyletek és magánosok közt). Egyaránt éri a könyvtárak haszna is mind a tényezőket. Mert be van bizonyítva, hogy a mivelődés által, mely a könyvtárak kétségteletlenül terjesztnek, minden nemzet erkölcsében, egészségében, iparában gazdaságilag gyarapodik, politikailag érettebbé válik, sőt honvédelme is hatalmasabb, harcra képesebb. A könyvtárak vetéséből dusan arat az ország.

A munka felosztást az egyes tényezők közt így vázolja a felolvasó: Az állam ki-mondja s megvalósítja azt az elvet, hogy a nyilvános könyvtárak ügye a magyar közkutatásügynek rendszeresen, szakadatlanul mivelendő része, melyet egységes terv alapján rendezni kell. Sürgős tennivaló szakemberek kiképzéséről gondoskodni. A vidéken mindenütt könyvtári bizottságok létesítendő, a főfelügyelet s adminisztrációt a kormány külön ügyosztálya s a jelenleg sikeresen működő országos bizottság végzik. A törvényhatóságoknak fontos a szere-

pük. Tul vannak terhelve ugyan, de felvilágosítottan, hogy mily roppant fontosságu nemzeti ügyről, gyömölcsöző akcióról van szó, nem fognak vonakodni az ügy támogatásától. Halaszthatatlan teendő teljes erővel városi jellegű könyvtárakkal s a falvakon népkönyvtárakkal bevetni az országot. A városi könyvtárak az amenkai és angol public libraryk mintájára olvasóteremmel ellátandók s kibővíthetők. E célra alapul egész sereg, százakra menő zárt, parlagon heverő könyvtárunk van: gimnáziumi felekezeti jellegű könyvtárak, melyeket, részükre állami segélyt is juttatva, kellő kapcsolattal városi, községi könyvtárakká lehet átalakítani. A városok lakossága örömmel támogatja ez intézményt: olvasóteremhez és jó könyvekhez jut általa lakossága. Hangsúlyozza azonban a felolvasó, hogy a nyilvános könyvtárak létesítésének alapfeltétele, hogy jellegük minden irányban független legyen, tehát sem felekezeti, sem másképpen irányzottos nem lehet. Csak az általános kulturális és nemzeti mivelődési szempont, az irodalmi szívnál vehető tekintetbe a könyvtárak alapításánál.

Szükséges továbbá mindenütt az országban terjesztetni a könyv iránt való szeretetet: ugyiszovala ismét dívalba kell hozni a könyvet. Felvilágosítottan nálunk is a társadalom a nyilvános könyvtárak jelentőségének óriási fontosságáról, a társadalom hazánkban is egyik legmelegebb pártfogója lesz a könyvtárak ügyének. Nekünk nincsenek milliárdosaink, akik, mint Carnegie, milliókat adnak egyszerre könyvtárakra, de a magyar közönség, ha látja, hogy mily munkát támogathat, nem vonja meg hozzájárulását tehetségehez képest.

Egy másik kapcsolatos ága a munkának a jó olvasmányok kérdése. A nép közt a legújabb időkig remegényeket terjesztettek méregdrága áron s mostanában pornografikus könyvekkel árasztja el az országot néhány üzér. A magyar könyvkereskedelemnek e téren feladata: meglevő számos jó könyvünket kolportázs és olcsó ár által a nép közt terjesztetni.

A könyvtárak s a könyvtárosok feladata a munkában kiváló fontosságu. Egyik sarkitétele a modern könyvtári tudományoknak: minél nagyobb nyilvánosság a könyvtárak. Hozzáteszi a felolvasó: minél több humanizmus. A nyilvános könyvtárak nem hivatalok, hanem közmívelődési intézmények, templomok. Nem bürokráciát, de minél több szabadságot kérek — ügymond — a könyvtárak használatánál. A szórakoztató rubrikák helyett a legnesszebb menő előzettségeket önjait a közönség iránt. Nélkülözhetetlenné kell tenni a könyvtárt azáltal, hogy aki hozzá fordul, annak szives segítőt, kalauza legyen tudásvágyában. Bürokraták elsovtaszlják ezt az intézményt.

A bürokrácia úgy pusztít Magyarországon, mint a fillókszer. Könyvtáraknál is ez ellen amerikai venyigék plántálása, az amerikai könyvtárak nagy nyilvánossága és szolgálattétekege kell a mi talajunkba. A viszonyokhoz képest minél több ideig nyitva kell tartani a könyvtárakat s minél kevesebb akadékoskodás nélkül könyvet kiadni. E tekintetben a mai nagy könyvtárak szabályzatai nehézsékesek. Azt tapasztaltam — ügymond a felolvasó — hogy könyvtáraink legnagyobb részénél a könyvtár igazi használatossága ott kezdődik, a hol a szabály alól kivételt tesz az ember. Ki kell itani mindent a könyvtárakból, ami ok nélkül korlátozó és tilt, ki kell dobni a fontoskodást, hatalmaskodást: mindezeket ki kell pusztítani s ellenük előre védekezni a könyvtárak alapításánál, mint házipétsésként a gomba ellen. A könyvtárak szabadságához hozzá tartozik az is, hogy korlátlanul lehessen olvasni bennük. Ma a szépirodalom: Hamupipőke. Csak tudományos paláttal lehetne szépirodalmi könyvet olvasni nagy könyvtárakban a szabályzatok szerint. Am valamennyi nyilvános könyvtárban föl kell szabadtítani a szépirodalmat s a szorosan tudományos szakkönyvtárak kivételével a hirlapoktól sem kell félni, sem a folyóiratoktól. A tapasztalat bizonyítja, hogy az olvasók egy része a könyvtárak olvasótermeiben éppen a hirlapokból kapott tudást egy impulzus alatt áttér a könyvekre. A szépirodalomról is szívesen áttér, a történelmi és ismeretterjesztő művekre. Igazi nyilvános könyvtár, népkönyvtár szépirodalom nélkül képtelenség. A magyar népnek sem kell az ilyen felesleges könyvtár, mint a hogy a szalonna nem kell neki kenyér nélkül.

Mikor érünk el a magyar könyvtárakhoz a jövőhöz, melynek képét láttuk? E kérdésre a felolvasó ezt feleli: a munkát megkezdjük s ráléptünk az odavezető utra. Még az út elején vagyunk, valamennyi kulturművelő előttünk jár. De nincs okunk esüggedni, sőt minden okunk megvan a sikerre, ha reményekben teljes erővel és céltudatos terv szerint haladunk tovább.

«Megvallom — így fejezi be előadását a felolvasó — hogy nem csupán a tudás terjesztése miatt öhajtom a magyar könyvtárak ügyének föllendítését. Nem elég magára az elme képzése, nem a hideg tudás. Am, azt hiszem s ez pályám gyönyörűsége és vezető csillagom, hogy ha beleoltjuk a

nemzetbe a könyvek szeretetét s szétszétjük az országban a jó könyvek millióit: ők beszélni fognak nemzetünkhöz. És beleviszik a szívekbe a sivárság és a csüggedés helyett a törekvést a jóra, az érteket a szép iránt s az önbizalmat. Kiszorítják azt a retentó gyűlöletet és keserűséget, mely mindenfelé elterjedt nálunk. Szeretettel juttatnak a szívekbe. A műveltség mellé, mely magára csak erő, szárnyul adjuk így a lelkek nem-mes humanizmusát s ez magasra visz, messze a *tudatlanságtól*, a *gyűlöletről* s a *bűntől*. Ezek a mi igazi ellenségeink. Irto hadjáratot kell ellenük folytatnunk. El kell hódítanunk tőlük a szíveket Váraink a könyvtárak, fegyverünk a könyv. Győzel-münk bizonyos Nem magunkra harcolunk, mert csakánk közben segítségünkre robot, mint Csaba hadserege, egy égi tábor: valamennyi igaz magyar költőnk, íróink, tudósaink és hőseink szellemeserege.» —

Karácsonyi bazár.

Első nap.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, dec. 7.

Tegnap délután volt a megnyitója a kolozsvári »Mária-Valéria árvaház-egylet«-évi rendes karácsonyi bazárának. Ezt a megnyitót az egylet elnökségének és választmányának szorgos, odaadó munkássága előzi meg. Csupán a jószívű emberekre támaszkodva, hangszorgalommal hordják össze már hetekkel előbb a bazár materiális részét és csaknem ugyanoly mértékben buzgólkodnak a bazár közkedvelt hangversenyeinek művészi összeállításán. De az eredmény nem is marad el soha. A bazárokat szép erkölcsi és anyagi siker kíséri mindig és a játékosny célra szükséges összeg rendszerint jelentékeny mértékben megszaporodik. Hogy sohasem elég: az nem a vezetőség hibája, hanem, hogy mindig többen szorúlnak az egyletre. Hogy szükségben szenvedők sohasem fognak, hanem mindig szaporodnak. A tegnapi megnyitónapról a következőkben számolhatunk be:

Öt óra felé már szépen megtelt a Vigadó nagyterme előkelő közönséggel. Öt óra után megkezdődött a hangverseny, melyet *Hirsch* Mimi szavalata nyitott meg. A kissasszony Kiss József egy költeményét szavalta el, teljesen érvényre juttatva a nagy és éppen mostanában ünnepeit poéta költeményének főösszait. Szavaltat nagy tetszéssel fogadta a közönség. Utána *Ladislav* József, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja énekelt el néhány szép nótát, majd egy másik fiatal leány, *Keresztély* Piroksa tilt a zongorához és kiváló és finom készséggel, bravuros művészetrel játszotta el *Liszt* Ferenc rapszódiaját. A közönség percekig tapsolta *Keresztély* Piroksa művészi játékát. Ezután *Rósa* Pál szavalta el nagy tetszés mellett a »Batyubál« című monologot, melyet ismét *Ladislav* József éneke követett.

Végül *Szabó* Mariska, a kolozsvári Nemzeti Színház ünnepelt primadonnája következett, ki »Katalin« című operettből énekelt el egy keringőt, melyet persze a közönség viharos tapsai következtében egy jóízű magyar nótával szorított meg. A hangverseny befejezésével kezdetét vette a vásár. Bájos, szép leánykák vonultak be az árusztrákba és ugyancsak szorgosan igyekeztek tulajdai a portékájukon.

Egyik kézimunka sátorban *Gyárfás* Berta, *Papp* Liszka és *Pekery* Olga vesztélyezteték a gyantalan emberiség tárcáját. A meglelte levő díszműsátorban, mely egyszersmind szerencsejátékra is be van rendezve, szintén három pajkos leányzó ütött sebet szíveken és pénztárcákon. Itt *Deák* Alonka, *Pacher* Zsófia és *Végh* Juliska állottak a legszerencsésebb számok.

Péterfy Alice és *Nagy* Palma a szesz italokat kezeltek. Ha valaki nem mámorosodott meg a tekintetüktől; szívesen adott olcsó pénzért egy pár pohár konyakot. Ennélfogva ez áru-asztalnál józan életű honpolgárok nem találtak valami rokonszenves fogadtatásra.

Egy másik szerencse sátorban *Somodi* Ilia és *Kriszti* Irma szorgoskodtak; míg *Kozma* Rózsika az egyik kézimunka sátor teendőit, *Krausz* Dóra pedig a virágáruáit látta el nagy buzgalommal. A levélhordót pedig egy kis leány: *Mizits* Irénke látta el.

Talán ezzel be is fejezhetők az első nap krónikáját, ha nem éreznék a kötelességet, hogy meg kell emlékeznünk azokról, kik a bazár rendezésében mindig nagy buzgalmat fejtenek ki. Szász Domokosné, mint elnök; továbbá Szacsina Gézané, Óváry Kelemenné, Geréb Mártonné, Komáromy Andorné, Kozma Ferencné, Szathmáryné, Mixcsné, N. Szabó Gizella uraszonnyok odaadó fáradozásainak eredménye a kolozsvári bazárok mindig szép sikere.

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-ngomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyezög centiméterenként 8 fillér.

(parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek)

Nyilttér soronként 40 fillér.

Hétfő, December 7.

Családi viszálykodás a belgrádi konokban.

A király rokonai évjáradékot kérnek.

Kolozsvár, dec. 6.

A nyugalom, ugy a hogy, helyreállott Szerbiában, mintha beletörődtek volna az emberek az új dinasztia elkövetkezésébe, Péter király a hatalom tudatában hozzáfogott azokhoz a reformokhoz, miknek eszméit hosszú külföldi tartózkodása alatt magába szívta.

De csak a kezdet kezdetén tartott s munkaképe sok szép reményét osztalja széjjel egy hirtelen előtört családi visály, melyet Karagyorgyevics Alexis hercegnek, Péter király nagybátyjának Belgrádba való érkezése idézett elő.

Alexis herceg belgrádi tartózkodásáról a legkülönbözőbb kombinációk kerültek forgalomba, anélkül, hogy azoknak bármily alapjuk lett volna. A bécsi »N. Fr. Pr.« belgrádi tudósítója most a következő »hiteles« részleteket közli a herceg belgrádi útjával kapcsolatban kitört családi visályról:

Karagyorgyevics Alexis herceg, ugy amint ő magát nevezi: »Kara Gyorgye idősebb fiának fia« belgrádi utazásával nem egyszerű udvariassági aktust akart gyakorolni. Ellenkezőleg, az ő belgrádi tartózkodása alatt több fontos kérdést fognak megbeszélni, amelyek között első helyen áll a Karagyorgyevics család viszályának elintézése. Péter király Párisban lakó nagybátyjai, Alexis és Bozsidar hercegek, még nemrégiben is határozott ellenségei voltak az akkori Péter herceg aspirációjának a szerb trónra, mert ők azon állásponton voltak, hogy a trón jogos pretendensei ők, akiknek apja Kara Gyorgye idősebb fia volt.

Ez az álláspont kétségtelentül gyenge alapon nyugodott. Kara Gyorgye, a család alapítója, tudvalóleg vezére volt az 1804. évi szerb felkelésnek, de Szerbia uralkodójává sohasem választották meg s ilyenek az irányadó faktorok nem is ismerők őt el. A szultán »hatiseriff«-je, amellyel Szerbia autonómiáját és a szerb fejedelmi trónt megalapította, továbbá a trónöröklést az elsőszülöttség elve alapján rendezte, csak 1830-ban k-lt. Ekkor Obrenovics Milos volt Szerbia megválasztott fejedelme, míg Kara Gyorgye már 1813. október 3-án képtelen volt Szerbiából menekülni, 1815-ben pedig gyilkosság áldozata lett. Mikor aztán Obrenovics Milos és Mihály fejedelmek elutaztak, akkor — 1842-ben — Péter király apját, Karagyorgyevics Sándor herceget választotta meg a szerb nép minden formáság betartásával, fejedelmévé.

Az uralkodóház megalapítója tehát nem maga a »nagy« Kara Gyorgye, hanem fiatalabbik fia, a trónról 1858-ban elűzött Karagyorgyevics Sándor volt. Mindamelllett a mostani királynak annak idején nem egy keserű órát szereztek nagybátyjai az ő alaptalan örökösödési igényeikkel. Különösen akkor, a mikor anyjuk, Karagyorgyevics Sarka asszony formális szövetségre lépett fia érdekében a szerb radikálisok vezetőivel, a kik Péterre bizonyos pénzügyi differenciák miatt haragudtak.

Kévéssel az utolsó Obrenovics — Sándor király — meggyilkoltása előtt, a mostani király egy bizalmi emberét küldötte Alexis herceghez, a ki akkor egy osztrák fürdőhelyen időzött és utalva a közös érdekre, felkérte őt, hogy a szerb trón megürülése esetén ellene állást ne foglaljon. A két testvér, Alexis és Bodissár, engedett is a kérésnek, de csak azzal a feltétellel, hogy Péter, ha király lesz, el fogja ismerni őket a szerb királyi ház tagjainak és megfelelő apának fog számukra biztosítani.

Ennek a feltételnek a teljesítéséről tárgyal most Alexis herceg Belgrádban. Ami az elismerést illeti, az nem fog okozni nehézségeket, másképp áll azonban a dolog az apának kérdésével, amelyről a szkupstina mit sem akar hallani.

UJDONSÁGOK.

Obstrukciós Ferkó.

Kossuth Ferenc keresztfia.

Kolozsvár, dec. 7.

Sebess Dénes országgyűlési képviselőt tegnapelőtt délelőtt, mikor a függetlenségi pártkörben nagy tanácskozás folyt, sokáig hiába várták a kérviselőitársai.

— Mi történhetett Sebess Dinivel? — mondogatták azok, a kik ismerik Sebess erős kötelességtudását és a kik tudják, hogy Sebess Dénes nem marad el onnan, a hová elgérkezett.

Csak egy levél érkezett, melyben Sebess az elmaradását kimentette. De hogy miért maradt el, az a levélben nem volt kimagyarázva.

Pedig nagy oka volt a dolognak. Sebess Dénes házánál jövevényt vártak, a ki este-felé, ép akkor, mikor a Kossuth-pártban

ünnepelesen helyreállított a béke és a mikor szinte bizonyossá vált, hogy az obstrukció véget ér, egy egészséges, csicska alakjában jelent meg.

Ugy ám, mikor az obstrukció b. fejését érte, ugyanakkor született meg Sebensnek a fiacskája.

Ebből a gyerekből persze okvetlenül politikus lesz. Lehetetlen, hogy más legyen belőle, mikor olyan nevezési dátumot választott arra, hogy ezt az ex-lexes világot megpillantssa.

Sebens Dénes menten el is határozta, hogy fiát Ferenc névre keresztelteti, Kossuth Ferenc tiszteletére és Kossuth Ferencet kérte is föl keresztapának.

A függetlenségi párt vezére készséggel vállalkozott rá, hogy keresztvív alá tartsa a kis Obstrukciós Ferkót, vagy tán helyesebben: Kibontakozási Ferenc urat.

— (Felolvasás.) Dr. Gyalui Farkas egyetemi magántanár tegnap Budapesten nagyon érdekes felolvasást tartott. Magát a felolvasás tartalmát bő kivonatban lapunk más helyén közöljük.

— (A „Rongyos Egyet” részére báró Bánffy Zoltánné, Teleky Erzsébet grófnő 40 koronát adományozott, mely kegyes adományért hálás köszönetünket nyilvánítjuk. Kolozsvár, 1903. dec. 5. Szvacsina Gézánné, alelnök. Elek Gyula, titkár.

— (Különös felségserzés.) A városi temetkezési vállalat főnökét Swiejkowskit, aki Erzsébet hesszeni nagyhercegnő holttesté részére az ezüst koporsót szállította és aki Skierniewicében a ravatalt felállította, felszólították, hogy nyújtsa be a számláját. Swiejkowski azonban naívan kijelentette, hogy a költségekről lemond, ellenben azt kéri, hogy adják meg neki az — udvari szállító címet. Ezt a különösen hangzó ajánlatot felségserzésnek minősítették és ezért a temetkezési vállalat főnökét letartóztatták.

— (Házalás.) Ferenczy (Fritz) István a déli áll. polgári leányiskola igazgatója, Szolnok-Doboka vármegyei törvényhatósági tag életének 52-ik évében, e hó 5-én Budapesten elhunyt.

— (Véres családi dráma.) Hajmeresztő gyilkosság tartja tegnap óta izgatottságban Jézvin temesmegyei község lakosságát. Az eset Laza Misu ottani fuvaros házában játszódott le, aki tegnap vératlanul hazaérkezvén, a saját édes testvérét érte tetten a feleségével. Nem sokat gondolkodott a bosszún. Öcséjét egy ásóval verte agyon és hűtlen feleségét egy, az asztalon heverő konyhakéssel szurta le. Mikor véres munkáját befejezte, a korszába ment, hol leitta magát és a kúba ugrott, honnan

holttestét csak reggelre húzták ki. Az eset megvizsgálására és a három holttest boncolásának megejtésére véget a Kotócz Pál vizsgálóbíró Szigeti Henri dr. törvényszéki orvos kíséretében a helyszínére utazott.

— (Ugron Gábor és a székelv takaré.) A képviselőház szombati ülésén feltűnt egy ellenzéki főkorifeusnak a távolléte. Ugron Gábor volt az, akit hiába kerestek az obstrukáló szemek és akadnak az obstrukáló között olyanok, akiket Ugron Gábor távolléte nagyon lehitűt. Ugron Gábor volt ugyanis a technikai obstrukció lelke, az ő dörgedelmes szava néha órák hosszúáig visszhangzott a képviselőház üléstermében Ugron távollmaradása pedig igen kellemetlen és kényes ügygyel áll kapcsolatban. A kik az ügyet ismerik, nagyon természetesnek találják, ha Ugron ma és a következő napokban sem néz a tájékára a képviselőháznak. Ugronnak ez a kellemetlen ügye talvaly keletű. A nagy székelvnek tudvalevőleg a székelv udvarhelyi takarékpénztár miatt volt egy kis baja. A tak. pénztárban elkallódtak a betétek s a hiány 800 000 koronára rug. Ugron, aki vezéremberre volt a székelv nép főiségére alakult pénztáratnak, ideig-óráig csak toldozta-foldozta az ügyet. Május óta kereset is indult meg ellene ebből az ügyből kifolyólag. Székelv Kálmán akkor nem akart tudomást venni az ügyről. Azt mondotta, hogy nem engedi Ugron dolgát a mentelmi bizottság elé, mert nem szándékozik ilyen eszközökkel harcolni az ellenék ellen. A kormányváltással azonban változást szenvedett az Ugron ügye is. A mentelmi bizottság tegnap ülést tartott, a melyen a a székelv-udvarhelyi törvénysszék kérelmére felfüggesztette Ugron Gábor mentelmi jogát. Az érdekesség most következik. Kormánykörökből ugyanis az a hír hangzik, hogy Tisza István gróf az esetre, ha Ugron Gábor továbbra is obstrukáló, a mentelmi bizottság javaslatát még a hét folyamán okvetlen a Ház elé viszi, a mely természetesen ki fogja adni a nagy székelvt.

— (Gyújtogatás bosszúból.) Nagybányai levelezők borzalmas gyújtogatási esetről értesít bennünket. Lénárdfalv közsében ugyanis tegnapelőtt éjjel félrevert barangok kongása verte fel a lakosságot. Az éjjelt pirosa festették felőre lángok, a melyeket egy-egy percre hatalmas füstgomolyhomályosított el. A tűz Simon Lébi kereszmáros házában pusztított és teljesen elhamvasztotta az épületet. Simonék nagy nehezen menekültek ki a lángtengerből. A tűz már a szobában is elterjedt, a mi-

kor Lébi visszaroht az égő házba, hogy csekély vagyonát megmentse. Ekközben oly súlyos égési sérüléseket szenvedett, hogy az orvosok nem bíznak életében. A csendőrség vizsgálatot indított s kiderítette, hogy a tűz gyújtogatásból ered. Minthogy Simonnak igen sok ellensége volt a faluban, a csendőrség ezek között reméli a tettesek kinyomozását.

— (Lóvak gyógyítása tűzzel.) Borbély Lajos szalontai gazdának három lóva beteg volt s valami jó tanács folytán tegnap este kályhát állított föl az istállóban s begyújtott, hogy a lóvak a melegben kiizzadjanak. Megállapodott egy társával, hogy a tűzvész megállítása végett felváltva fognak vigyázni, mikor azob n Borbély Lajos társára került az inspekcio, az nyugodtan aludni tért. Így történt meg, hogy a lóvak izzadás közben a kályhát felrúgták, melyől az istálló számlája, ettől pedig az egész istálló meggyuladt. A tűzoltóság két órai erős munka után lokalizálta a tüzet. A három beteg lóvak nem sokat használt az új kura, mert mindhárom odaégett.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, hétfőn, 1903. dec. 7-én:

A proletárok.

Kezdeté 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, kedden, dec. 8-án:

Délután 3 órakor leszállított helyarákkal:

SANTOY.

Este 7 órakor rendes helyarákkal:

AZ ORLEÁNSI SZÜZ.

SZINHA

Heti műsor:

Hétfő: Proletárok. (b. 64 sz.)
Kedd d. u.: San-Toy.
Kedd este: Az orleáni szüz (b. 65 sz.)
Szerda: Boccacío. (b. 66 sz.)
Csütörtök: A tavasz. (b. 67 sz.)
Péntek: Denise. (b. 68 sz.)
Szombat: Lili. (b. 69 sz.)
Vasárnap d. u.: Egy görbe nap.
Vasárnap este: A cigány. (b. 70 sz.)

IV. László. Ifjúsági előadásban került színre tegnap délután Dobsa tragédiája IV. László. Az előadásban a színház egész drámai személyzete részt vett és a nézőtörelmet megőrlő tanuló ifjúság lelkesen tapolta a főszereplőket: Tótvölgyi Margitot, Etsi Emiliát, Szakács Andort, Tompa Kálmánt, Somlai Arthurt, Mészáros Alajost, Szegő Endrét.

Az előadást Cs. Papp József felsőleányiskolai tanár tartalmas és nagy tetszéssel fogadott érkezője vezette be.

* A gyimesi vadírág. Este Gécy pályanyertes népszínműve került sorra. Az előadás erősen vasárnapi volt és különösen a szereplők sokat lendítettek azon, hogy a népszínmű közepes operette-szerűsben kerüjön a színpadra. Ebbeli törekvéseket szép íker koronázta ám, a hálas vasárnapi közönséget ez a körülmény nem nagyon alteralta és zajos tapsokban adott kifejezést tetszésének.

Táviratok

Köszgyülés.

Budapest, dec. 7.

A muzeumok és könyvtárak országos szövetségének közgyűlése tegnap délután 4 órakor folyt le a nemzeti muzeum dísztermében Thaly Kálmán elnökletével.

Jelen Voltak: Zsilinszky Mihály, gróf Teleky Sándor, Szanrecsányi Miklós, Rákosi Jeno. Egész sereg vidéki kulturális egyeslet, muzeum és könyvtár volt képviselve, valamint fővárosi kulturális intézmények. Thaly Kálmán nagyhatású megnyitó beszédben fejtekte ki annak szükségét, hogy a nemzet, a magyar faj ez országban továbbra is megőrizze kultúra téren hegemoniáját, melylyel eddig is uralkodott. (Tetszés.) E célra fejlesztendő a szemléltető oktatás eszközei — a muzeumok s a kultúra terjesztői a könyvtárak. A tetszéssel fogadott megnyitó után a muzeumok és könyvtárak országos tanácsának évi jelentését és zárszámadását elfogadták s hozzákezdtek a szövetség tisztkarának megválasztásához. Szavazás után míg a kiküldött bizottság a szavazatokat összeadta, megtartotta napirendre tűzött előadását Gyalui Farkas, a magyar könyvtárak jövőjéről, melyet lapunk más helyén közölünk. A közgyűlés sűrűn helyeselt és többször hangzottak föl e közbeiktatások: Igaz! ugyan! Végül eljenztek, tapsoltak s Thaly elnök így szólt: Elnök: Ez egyaránt szép, gyönyörködött, figyelemre érdemes és felte tanulságos hatalmas tanulmányt az ülési jegyzőkönyvben és annak kapcsán a tanács jelentésében is közölni fogjuk. Ekközben Zsilinszky Mihály államtitkár gratulált melegen dr. Gyaluinak külön és kifejezve elismerését. Ezután dr. Seemayer olvasott

fol a néprajzi muzeumokról. Elnökül szavaztattóbbággal Wlassics Gyulát választották, nem a hivatalos jelöltet Széll Kálmánt.

Az Ugron-párt megbéküll.

Budapest, dec. 7.

Tisza István gróf tegnap délután hosszasan konferált Szederkényi Nándorral és mint hírlik az Ugron-párt is elől az obstrukciótól.

A sorozás elhalasztása.

Budapest, dec. 7.

Nyiry Sándor honvédelmi miniszter körrendeletet küldött szét az összes vármegyéknél, amelyben az 1903. évi fősorozást újból elhalasztja. Ebben a rendeletben egyuttal megintja a járás titiszviselőket, amiért némely helyen a redelet ellenére sorozásra hívták be az állításköteleseket és megtiltja, hogy az ő intézkedéseig sorozzanak.

A papkisasszony temetése.

Székesfehérvár, dec. 8.

Simli Mariskát, a híres kalandornőt, a ki papi ruhában annyi szélhámoságot követelt el, tegnap délután vitték a kórházból minden szertartás nélkül a temetőbe. A temetést a város fizette és jölehet a város mint plébániai kegyur a temetést elrendelte, Katona Horváth István plébános az egyházi temetést megtagadta, mert a kórházban visszautasította a lelkész által nyújtott utolsó kenetet.

Felolvas szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Lapfajdos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTÉR.

Felhívás!

Ezennel felhívom azon urakat, kik éjjel december hó 5—6-án 3 és 4 óra között a főterem serti szavakkal inzultáltak, de dacára az én részemről történt bemutatkozásnak sem nevéket, sem lakásukat meg nem mondták, kérem az illetőket és különösen V. K. ügyvédjelöltet, hogy lakásukat és nevéket a kiadóhivatalban közöljék.

Kolozsvár, 1903. dec. 6-án.

O. T.

Muszbek Lajos
joghallgató, a Gabelsberger-Markovits rendező
gyors-írás
okleveles tanítója fentemlített rendszerből órákat ad. — Kéri mindazokat, kik e rendszert rövid idő alatt tökéletesen el akarják sajátítani, ebbeli szándékukat pontos lakcímmel és szíveskedjenek a Szerkesztőségnek bejelenteni.

Házhelyek eladása!

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” és Orbók
parcellázott területen
(Heltai-utca és Tordai-út között)
több 200—500 öles

házhely eladó!

Az utak ki vannak építve s a jövő év elején a csatornázás és vízvezeték is bevezetettik.
A tavaszon építeni lehet!

Villák építésére is kiválóan szép, egészséges, alkalmas és közeli hely!

Ily célra már több telek el is adatott!!

A véglegesen megállapított eladási árak és egyéb feltételek megtudhatók, — részletes magyarázó térképek kaphatók — és vételek eszközölhetők:

az „Erdélyi Gazdasági Egylet” titkári hivatalánál
Petőfi- (rég. Kultorda) utca 7. sz. I. em.
Naponta délelőtt 11 óráig és délután 3—4-ig.

Kiválóbb „Délmagyarországi Gúzmalom” mely több éveken át Erdélyben jól van bevezetve, óvadékképes ügyes szakmabeli
képviselőt
KERES ERDÉLY RÉSZÉRE.
Ajánlatok „M. F. 9628” alatt
Haasenstein és Vogler cég (Budapest) továbbit

Braun Mihály
hangszerkészítő
KOLOZSVÁRT,
Wesselényi M. u. 18.
Nagy raktár az összes hangszerekben.
Nagy javítóműhely.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kitűnő minőségű tűzifa

tiszta méreteken kapható
Betegh Péter
— faraktárából —
1 ö 4 köbméter I. oszt. nem usztatott hasábos bükkfa 11 frt.
1 ö 4 köbméter I. oszt. nem usztatott vastag h. tölgyfa 11 frt.
1 ö 4 köbméter I. oszt. nem usztatott hasábos tölgyfa 10 frt.
1 ö 4 köbméter I. oszt. nem usztatott vegyes dorongfa 9 frt.
1 ö 4 köbméter II. oszt. nem usztatott szép hantottfa 9 frt.
Házhoz szállítva 1 forinttal drágább.
2836 — Waggonszámra árendésmény. — 14/50
Viszonteladónak jelentékeny árkedvezmény.
Megrendelhető iróhadhelyiségben: Egyetem-utca 3. sz.
Szele Márton, Dániel Antal és Tauffer Dezső tőrtéri üzleteiben

Hántott cser és tölgyfa raktár!

A legjobb tűzifa téli fűtésre a
hasított bükkfa!
1/2-öl 2 m³ karók közt rakva
száraz hasított bükkfa házhöz
szállítva

10 korona 50 fillérért
kapható
Wertheimer Vilmosnál
Széchenyi-tér (a vashíd mellett).
Babos-palota.

Vágott száraz bükkfa 50 kg. vételnél házhöz szállíva 1 kor. 50 fill.
Nagyobb vételnél telemeesen olcsóbb!

A városi és vidéki Nagyközönség szíves figyelmébe

Kulások és Crampusok, Bronztárgyak, Dohányzó és írókészetek, Képek, Nepek és Disztárgyak. Valódi angol és francia Játaszerek, Kölnivizek, Toilett és gyógy-szappanok. Fog, Köröm, Haj és Ruhakefék.

Schuster Emil
Köszvát, Mátyás király-tér. (Gróf Ráday-palota.)
Telefon: 185.

Leghíresebb gyártmányu seretes és golyós Vadászfegyverek Revolverek. Töltény-hüvelyek és Revolver-töltények.

Vadászczipók és Csizmák, Halmak, Gummi Vasas csizmák és Czipók, Amerikai Sár-czipók.

Börnadrágok, Mellények és Sapkák. Loden Felöltők, Kabátok és Sapkák, Kötött, szőr, Glace, szarvasbőr és valódi Angol Keztyűk. Teljesen veszélytelen villamos zseb és olvasó lámpák, külön telenek.

Valamint több itt fel nem sorolható cikkek állandó nagy választékban.

Játékszeret.

Ajánlom a nagyérdemű közönség b. figyelmébe ujonnan berendezett
mechanikai kerékpár és varrógép
javitó műhelyemet
Kolozsvárt, Egyetem-utca 6. sz. a.
Kerékpár 70 fittól 90 fittig. Hozzá tartozó felszerelések: köpeny 4—6 fittig. Tömítő gumi 2:30—3:50-ig. Minden egyes bicikli alkatrész szintén kapható jutányos áron és kitűnő minőségben. 2594 104 — **HERMANN E.**